

Подосиннікова Ганна Ігорівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

кафедра англійської філології та лінгводидактики,

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID: 0000-0001-6123-4845

anna_podosinnikova@ukr.net

Кривошия Ксенія Сергіївна,

студентка,

факультет іноземної та слов'янської філології,

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

krivosheya99ks@gmail.com

ТЕХНОЛОГІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ “КІНОКЛУБ” У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті теоретично обґрунтовано використання інтерактивної технології “кіноклуб” як актуального та ефективного інструмента інтерактивного навчання в підготовці майбутніх учителів і викладачів англійської мови: визначено зміст терміна інтерактивне навчання, надано його характеристики, окреслено важливість розвитку критичного мислення як сутнісного елементу інтерактивного навчання, обґрунтовано доцільність використання та критерії відбору автентичних відеофільмів в інтегрованому формуванні професійної іншомовної комунікативної та методичної компетентностей майбутніх учителів і викладачів англійської мови, окреслено етапи роботи з фрагментами автентичних відеофільмів у межах реалізації підсистеми вправ для інтерактивної технології “кіноклуб”. Охарактеризовано особливості реалізації інтерактивної технології “кіноклуб” для формування іншомовної комунікативної, професійної комунікативної та професійно-методичної компетентностей майбутніх учителів і викладачів англійської мови на занятті-тренінгу “Кіноклуб учителя англійської мови”. Подано ілюстративну практичну розробку відповідного комплексу вправ для майбутніх учителів англійської мови в рамках теми “In the World of Music” (3– 4 курс) на матеріалі фільму “The Bohemian Rhapsody”.

Ключові слова: англійська мова, майбутні вчителі англійської мови, майбутні викладачі англійської мови, інтерактивне навчання, інтерактивні технології навчання іноземної мови, критичне мислення, автентичні відеофільми, іншомовна комунікативна компетентність, іншомовна професійно-комунікативна компетентність, професійно-методична компетентність.

Podosynnikova, Hanna,

PhD in Education, Associate Professor,

English Philology and Linguodidactics Chair,

A. S. Makarenko Sumy State Pedagogical University

ORCID ID: 0000-0001-6123-4845

anna_podosinnikova@ukr.net

Kryvosheya, Kseniia,

Student,

Foreign and Slavic Philology Department

A. S. Makarenko Sumy State Pedagogical University

krivosheya99ks@gmail.com

“FILM CLUB” AS THE INTERACTIVE TECHNOLOGY IN PRE-SERVICE ENGLISH TEACHERS TRAINING

The article focuses on the theoretical substantiation of using the “film club” interactive technology as a relevant and effective tool for interactive learning in pre-service English teachers’ training. The aim of the presented study is to define the term interactive learning, provide its characteristics, ground the importance of the usage and suggest selection criteria of authentic videos in the integrated formation of professional foreign language communicative and methodological competencies of pre-service English teachers. It also outlines the stages of working with fragments of authentic videos within the implementation of the subsystem of exercises for the “film club” interactive technology. The article suggests practical advice on the implementation of the “movie club” interactive technology for the formation of foreign language communicative, professional communicative and professional and methodological competencies of pre-service English teachers at the “English Teacher’s Film Club” training session. It also provides an illustrative set of exercises for pre-service English teachers on the topic “In the World of Music” (Year 3 – Year 4) on the material of the film “The Bohemian Rhapsody”.

Keywords. the English language; pre-service English teachers; interactive learning; interactive technologies of foreign language teaching; critical thinking; authentic videos; foreign language communicative competence; foreign language professional and communicative competence; professional and methodological competence.

Постановка проблеми. Сучасні освітні стандарти, які передбачають підготовку на засадах компетентнісного підходу висококваліфікованих фахівців, здатних об’єднати отримані теоретичні та практичні знання в єдине ціле (Закони України “Про освіту”, 2017; “Про вищу освіту”, 2014), висувають високі вимоги до рівня професійної компетентності майбутніх учителів і викладачів англійської мови (АМ) щодо володіння як іноземною мовою, так і методикою її викладання (Загальноєвропейські Рекомендації, 2003; Програма, 2001; Професійний стандарт, 2020). Відповідно

особливого значення набуває використання в підготовці майбутніх учителів і викладачів АМ таких технологій навчання, які б комплексно забезпечували ефективність формування професійної іншомовної комунікативної та методичної компетентностей, розвиток критичного мислення, мотивації до навчання та самовдосконалення, інших когнітивних і вольових якостей особистості майбутнього вчителя, інтересу до обраної професії, розширення загального світогляду та ерудованості тощо. У науково-методичній літературі розв'язання цієї проблеми часто пов'язують з посиленням інтерактивного складника процесу навчання, де інтерактивність розуміють як мовленнєву, комунікативно-особистісну та практичну взаємодію, яка створює базу спілкування, що, зі свого боку, виступає механізмом та основою особистісно та професійно орієнтованої іншомовної освіти (Колкова, 2009, с. 3). Отже, інтерактивне навчання (ІН) – важливий чинник підвищення ефективності та якості підготовки майбутніх учителів і викладачів АМ. Інтерактивні технології (ІТ), форми та прийоми навчання сприяють більш повному, глибокому розумінню та міцному засвоєнню явищ іноземної мови та культури, забезпечують стійкий зв'язок зорових і слухових образів, підтримують високий рівень когнітивної, емоційної, мовленнєвої активності здобувачів освіти, дають змогу моделювати професійну діяльність та розвивати професійно значущі якості особистості студентів. При цьому у світлі реалій сьогодення значно зросла увага освітньої спільноти до форм і технологій дистанційного навчання, тож спектр форм і технологій ІН постійно розширюється завдяки швидкому розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд методичних досліджень останніх десятиліть свідчить про значний інтерес науковців до технологій ІН в освіті. Методологічною основою вивчення потенційних можливостей ІН у підготовці майбутніх учителів і викладачів АМ можна вважати праці теоретиків комунікативного методу навчання, компетентнісно-діяльнісного, особистісно орієнтованого і професійноспрямованого підходів (Б. В. Беляєв, В. П. Беспалько, І. Л. Бім, Н. Ф. Бориско, Н. І. Гез, О. В. Євдокимов, Л. В. Загрекова, І. О. Зимня, В. А. Кан-Калік, Г. О. Китайгородська, Н. Ф. Коряковцева, Г. Ф. Кривчикова, О. М. Леонт'єв, О. О. Леонт'єв, Р. П. Мільруд, С. Ю. Ніколаєва, Є. І. Пассов, Є. С. Полат, Г. В. Рогова, В. В. Сафонова, Г. К. Селевко, С. О. Сисоєва, В. Л. Скалкін, Н. К. Склярєнко, О. Б. Тарнопольський, А. М. Щукін, І. С. Якиманська, Н. J. Apel, N. Brieger, J. Comfort, D. Cotton, J. M. Dobson, L. Jones, G. Mehlhorn, D. Nunan, W. Rivers, T. Stelzer-Rothe, H. G. Widdowson та ін.).

Питання ІН розглянуто в працях психологів, дидактів та методистів (Т. Ю. Аветова, Б. Ц. Бадмаєв,

В. Н. Базильова, О. Б. Бігич, І. М. Богданова, Н. В. Богушевич, О. В. Бондарєвська, Л. М. Вавілова, А. В. Васильєва, Н. П. Волкова, Ю. Ю. Гавронська, Л. А. Галіцина, Л. К. Гейхман, Л. Я. Зєня, І. О. Зимня, Т. І. Коваль, О. О. Коломінова, Є. В. Коротаєва, М. В. Кларін, Р. М. Кумишевої, О. А. Ляковська, Є. Міцай, С. Ю. Ніколаєва, Н. О. Павленко, Т. С. Паніна, І. А. Пантелеймонова-Плакса, А. П. Панфілова, І. О. Пирожєнко, І. П. Подласий, О. І. Пометун, С. В. Роман, Г. К. Селевко, Т. Ситнік, І. О. Смолюк, О. Б. Тарнопольський, Р. М. Терємова, Н. В. Усейнова, Г. С. Харханова, Р. Л. Хон, В. І. Чобітько, Л. О. Шепель, І. В. Юценко, І. Г. Якимович та ін.). Дослідженню змісту, форм і механізмів здійснення ІН присвячено роботи зарубіжних вчених, серед яких R. L. Allwright, J. Asher, H. Brown, D. Byrne, J. P. Forgas, J. K. Hall, D. Halpern, L. Ilola, C. Kessler, F. Klippel, D. Oller, P. Seedhouse, L. Van Lier, L. S. Verplaetse та ін.

Дослідники визначають сутність і зміст ІН, описують його структуру за допомогою таких понять, як: методи, технології, підходи, принципи, прийоми. Пропонуються інтерактивні типи уроків (І. В. Бімурзіна, Т. В. Кужина та ін.), інтерактивні вправи та завдання (Н. В. Козлова, Н. В. Лі, Л. А. Лощиніна, А. В. Щеколдіна та ін.). Формування професійної компетентності майбутнього вчителя з використанням ІН стало предметом спеціальних досліджень, зокрема О. В. Бондарєвської, А. В. Василюк, В. В. Краєвського, Є. Міцай, М. М. Радішевської, І. В. Родигіної, Ю. О. Семенчука, А. В. Хуторського та ін..

При цьому слід відзначити, що, попри увагу до проблем ІН, аналіз наукових і методичних праць демонструє потребу в розробці цілісної методичної системи використання ІН у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів і викладачів АМ, більш системного комплексного розгляду теоретичних засад уже наявних технологій ІН та пошуку нових. Потенціал ІН також залишається недостатньо розкритим на практиці, про що свідчать результати спостережень за навчальним процесом та опитування викладачів і студентів бакалаврату та магістратури, які проводили дослідники Міжуніверситетської науково-дослідної лабораторії сучасних технологій навчання іноземних мов та культур і Студентської наукової лабораторії методики навчання іноземних мов і культур на базі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка протягом 2015-2021 рр.

Зауважимо, що в методичних працях описано різні технології, форми ІН: театралізація, робота в малих групах, дидактичні рольові та професійні ігри, проектна робота, кейс-технологія, квест-технологія, дискусії, мозковий штурм, ПОПС-формула,

інтерв'ю, ділові ігри, квести та ін. Проте комплексне науково-практичне дослідження використання ІТ “кіноклуб” у навчанні майбутніх учителів і викладачів АМ пропонуємо вперше.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні використання ІТ “кіноклуб” (“English Teacher’s Film Club”) як актуального та ефективного інструмента інтегрованого формування професійної іншомовної комунікативної та методичної компетентностей майбутніх учителів і викладачів АМ та практичній розробці відповідного комплексу вправ на матеріалі фільму “The Bohemian Rhapsody”.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Специфіка підготовки майбутніх учителів і викладачів АМ передбачає необхідність інтегрованого навчання, органічного поєднання формування професійної іншомовної та методичної компетентностей студентів, розвитку особистості, розширення загального, філологічного, культурного світогляду з акцентом на стимулюванні пізнавальних процесів, інтелекту, здатності та готовності до соціальної діяльності. Розв’язання цих завдань вимагає впровадження нових освітніх методів і технологій, які відповідають рівню гуманітарного й технічного розвитку суспільства та сприятимуть розвитку особистості студента, стимулюванню когнітивної та комунікативної активності, критичного мислення, формуванню готовності свідомо та самостійно визначати мету своєї діяльності, планувати її досягнення, осмислювати й обговорювати результати роботи та використовувати їх. Згаданим вимогам відповідають концептуальні засади та конкретні технології ІН іноземних мов.

Базу історії розвитку ідей ІН у вітчизняній освіті закладено в працях В. О. Сухомлинського, Ш. А. Амонашвілі, В. Ф. Шаталова, Е. Н. Ільїна та ін. Визначенню теоретичних передумов ІН та розробці технологій його реалізації присвячено роботи таких дослідників, як: Р. Акерман, Т. В. Асламова, Л. М. Вавілова, Е. О. Галицьких, Л. К. Гейхман, М. Зілберман, С. Ю. Єгоріхіна, С. С. Кашльєв, А. В. Ковальова, Н. В. Козлова, Г. В. Колосніцина, М. В. Кларін, А. Кроуфорд, С. Метьюз, Є. О. Молодан, Т. С. Паніна, Л. В. Пироженко, І. О. Пометун, В. Саул, Г. О. Сиротенко, Т. І. Коваль, І. Б. Череповська, О. В. Чуменко та ін.

У сучасній методичній науці термін “інтерактивне навчання” (інтерактивний від англ. *interaction* – взаємодія) у широкому плані трактується як таке, що базується на взаємодії учня з освітнім середовищем; означає наявність зворотного зв’язку між педагогом або засобом навчання та учнями (Щукин, 2011).

Серед дослідників немає однозначного розуміння сутності ІН, спостерігаємо різні тлумачення і використання вживаних термінів. ІН визначають як навчання, побудоване на взаємодії студента з

навчальним оточенням, навчальним середовищем, що є сферою освоєного досвіду (Бим-Бад, 2003); навчання, яке ґрунтується на психології людських взаємовідносин і взаємодій (Бадмаєв, 2001); навчання як спільний процес пізнання, де знання здобуваються в спільній діяльності через діалог, полілог студентів між собою та вчителем (Коротасєва, 2003); навчання, яке базується на прямій взаємодії студентів із навчальним оточенням, де навчальне середовище виступає як реальність, у якій учасники знаходять для себе сферу здобутого досвіду, а досвід студента є центральним джерелом навчального пізнання (Кларін, 2000). У такому розумінні зміст терміна “інтерактивне навчання” перегукується з поняттям продуктивної навчальної взаємодії як цілеспрямованої спільної навчальної діяльності викладача та студентів, що сприяє становленню суб’єктності студентів, їхньому особистісному зростанню та освітньому прирощенню при створенні та вдосконаленні ними особистісного освітнього продукту (А. В. Афоніна, Ю. В. Баришнікова, Н. Ф. Коряковцева, Н. В. Якса та ін.).

Близьким за суттю є поняття навчання в співпраці (Є. С. Полат), яке передбачає взаємодію учнів або студентів у складі малої групи (3-4 особи) з метою вирішення спільного завдання з визначенням ролі (функції) кожного учасника, де завдання розв’язується спільно, у співпраці та взаємодопомозі (Щукин, 2011, с. 371). Визнання в сучасній освіті набув “метод проєктів” (Полат, 2000), або проєктна технологія, як варіант концепції навчання в співпраці та її різновиди, сутність яких полягає у впровадженні розвивального, особисто орієнтованого навчання. Біля витоків використання проєктної діяльності (в іншій термінології – “проєктної методики”, “проєктної роботи”, “проєктної технології”) у навчанні ІМ стояли зарубіжні дослідники Н. Відал, Р. Рібе (1993), Х. Крамм (1991), Ф. Столлер (2002), Д. Фрід-Бут (1990), С. Хайнес (1989), Т. Хатчінсон (1993). Питання використання проєктної діяльності розглядали у своїх працях такі вчені, як: І. Л. Бім, Н. Д. Гальскова, І. О. Зимня, Н. Ф. Коряковцева, С. Ю. Ніколаєва, Є. С. Полат, О. М. Устименко, а також Е. Г. Арванітопуло, Д. М. Алексеєнко, Ю. Г. Безвін, Г. Бекет, В. Емер, О. Д. Пахмутова, Г. І. Подосиннікова, В. В. Стрілець, В. В. Тітова, К. Фрей, А. Ю. Чуфарлічева та ін.

ІН передбачає постійну активну взаємодію в ході спільної навчально-практичної діяльності та виключає домінування одного учасника над іншим. Воно одночасно розв’язує три завдання: 1) навчально-пізнавальну; 2) комунікаційно-розвиваючу; 3) соціально-орієнтовану (Коротасєва, 2003).

Характеризуючи особливості ІН, А. М. Щукін зазначає, що його психологічною базою є соціальна

взаємодія людей, їх міжособистісна комунікація, здатність до емпатії, адекватної інтерпретації ситуації та конструювання своїх дій (Щукин, 2011, с. 273). Т. І. Коваль підкреслює, що інтерактивне навчання іноземних мов передбачає насамперед діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія між суб'єктами навчального процесу; сутність інтерактивного навчання іноземних мов полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх суб'єктів навчання (викладачів і студентів); це взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання (Коваль, 2011). При ІН педагог виконує функцію помічника, джерела інформації, а студенти взаємодіють, стимулюють та активізують один одного. На думку Б. Ц. Бадмаєва, при використанні інтерактивних методів навчання найбільше на інтелектуальну активність впливає дух позитивного, конструктивного змагання, який виявляється тоді, коли студенти колективно шукають істину (Бадмаєв, 2001). Деякі дослідники при цьому акцентують увагу на технічних засобах ІН: зокрема, Е. Г. Азімов і А. Н. Щукін та ін. визначають інтерактивні засоби навчання як такі, що пов'язані з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій для організації спілкування в навчанні іноземних мов (Азімов, Щукин, 2009; Тарнопольський, Кабанова, 2019).

Виходячи зі сказаного, учені солідарні в тому, що інтерактивність передбачає насамперед безперервну комунікацію, особистісну взаємодію вчителя і учнів у процесі навчання. ІН загалом розглядається як засіб одночасно навчання, пізнання та спілкування, які здійснюються у формах спільної діяльності, де всі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії учасників та власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділової співпраці з вирішення проблеми з використанням різних засобів навчання та взаємодії, зокрема, комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій (О. І. Пометун, А. Н. Щукін посилання??).

Поділяємо позицію дослідників, які наголошують, що інтерактивна взаємодія в навчальному процесі має бути інтелектуально насиченою, змістовною, проблемно орієнтованою, спрямованою на спільне активне навчання та розвиток критичного мислення як конструктивної інтелектуальної діяльності, усвідомлене раціональне сприйняття інформації та її засвоєння (Щукин, 2011).

Критичне мислення (англ. *critical thinking*, з дав.-гр. “мистецтво аналізувати, судження”) – це наукове мислення, суть якого полягає в аналізі проблем та ухваленні ретельно обміркованих і незалежних

оцінок, інтерпретацій, рішень, а також коректно використовувати отримані результати щодо ситуацій, проблем; це здатність особистості ставити під сумнів отриману інформацію, зокрема і власні переконання. Головним чином йому притаманні усвідомленість та самовдосконалення (Волкова, 2016). Психолог Д. Халперн (англ. *Diane F. Halpern*) розглядає критичне мислення як використання таких методів пізнання, що відрізняються контрольованістю, обґрунтованістю та цілеспрямованістю, збільшують імовірність отримання бажаного кінцевого результату. Ці методи використовують при розв'язанні завдань, формулюванні висновків, імовірнісній оцінці та ухваленні рішень і вимагають навичок, які обґрунтовані й ефективні для конкретної ситуації та типу відповідного завдання. Для критичного мислення характерна побудова логічних висновків, створення узгоджених між собою логічних моделей та ухвалення обґрунтованих рішень, що стосуються того, чи відхилити будь-яке судження, чи погодитися з ним або тимчасово відкласти його розгляд. Усі ці визначення мають на увазі психічну активність, яка має бути спрямована на розв'язання конкретного когнітивного (Халперн, 2000).

У межах ІН запропоновано теоретичні засади навчання та учіння, які зорієнтовано на стадії критичного мислення як складного ментального процесу: воно починається зі стадії виклику – формулювання певної проблеми чи питання, пробудження інтересу, прогнозування змісту нової інформації; продовжується стадією осмислення – пошуком та розумінням інформації, інтеграцією нових ідей, знань, навичок і вмінь до власного досвіду; завершується стадією рефлексії – аналізом отриманої інформації, творчим синтезом і прийняттям логічно обґрунтованого зваженого рішення, що стосується шляхів розв'язання проблеми (Халперн, 2000; Пометун, 2004; Щукин, 2011 та ін).

Виходячи зі сказаного, пропонуємо таке трактування поняття “інтерактивне навчання іноземних мов”: це спеціальна форма організації навчально-пізнавальної діяльності на занятті з іноземної мови, при якій здобувачі освіти в складі малої групи (4 – 8 осіб) спільно, з опорою на критичне мислення розв'язують певну проблему – навчальне комунікативно, проблемно та особистісно орієнтоване завдання, перебуваючи в активній взаємодії і позитивній взаємозалежності та працюючи в умовах взаємної підтримки.

ІН формує вміння мислити аналітично та синтетично, формувати та логічно обґрунтовувати своє бачення проблемної ситуації, підходити до пошуку шляхів її розв'язання творчо, неординарно; обґрунтовувати та критично осмислювати свої життєві цінності, рішення; розвиває вміння вислухати іншу думку, вступати в партнерське спілкування та взаємодію, спільно працювати над завданням / розв'язан-

ням проблеми, виявляючи при цьому толерантність до опонентів, такт, доброзичливість до учасників процесу спілкування.

ІН має великий освітній та розвивальний потенціал у фаховій підготовці майбутніх учителів АМ, де навчання за сучасними освітніми програмами розглядається як засіб моделювання життєвих і професійних ситуацій, проблем і завдань та підготовки для їх розв'язання в майбутньому, тому здобувачі освіти в процесі навчання мають набути певний життєвий і професійний досвід (Багацька, 2022; Подосиннікова, 2022). ІН передбачає формування нового досвіду через його використання, що зумовлює доцільність постійної зміни форм і режимів діяльності (професійні ігри, дискусії, проектна робота тощо; робота в різних за складом і кількістю учасників малих групах). Комплексні теоретичні знання, практичні навички й уміння, досвід студентів є джерелом взаєонавчання, що підвищує мотивацію та продуктивність навчання.

ІН іноземних мов як методичний феномен практично реалізується шляхом впровадження відповідних технологій навчання.

Поняття “інтерактивні технології навчання” докладніше, на нашу думку, тлумачать у своїх працях Н. П. Волкова та О. Б. Тарнопольський, які розглядають їх як сукупність методів, засобів і форм організації навчання, що забезпечують активний характер взаємодії учасників навчального процесу на засадах співпраці та співтворчості і спрямовані на досягнення поставлених дидактичних цілей (Волкова, 2013). Але дотичним до нашого дослідження вважаємо визначення сутності цього поняття С. Ю. Ніколаєвою, яка відносить до сучасних інтерактивних технологій (ІТ) навчання: навчання у співробітництві, проектну роботу, рольову гру, що пов'язані безпосередньо з методикою навчання ІМ у вищій школі. Науковець виокремлює варіанти ІТ у співробітництві, що користуються попитом серед викладачів, а саме: навчання в команді, “ажурна пилка”, “коло ідей”, “мікрофон”, “інтерв'ю”, “мозковий штурм”, “дерево рішень”, “круглий стіл”, дискусія тощо. Беззаперечно, ІТ навчання можуть бути залучені до проведення заняття в аудиторії або за її межами у формі позааудиторної роботи студентів з ІМ (Міцай, 2017, с. 90).

З опорою на визначення А. М. Щукіна (Щукин, 2006), розуміємо термін “інтерактивна технологія навчання іноземних мов” так: це цілісна інтегративна система процесу навчання, побудованого на засадах ІН, сукупності прийомів роботи вчителя, яка передбачає відповідно до цілей навчання найраціональніше застосування інтерактивних прийомів, засобів і форм навчання іноземних мов, відібраних за принципами комунікативності, доцільності впровадження та взаємного доповнення з метою досягнення

заздалегідь запланованого (бажаного) навчального результату (Подосиннікова, 2012).

Н. П. Волкова та О. Б. Тарнопольський відносять до технологій ІН діалогічно-дискусійні технології, технології аналізу ситуацій, ігрові технології навчання, технології навчання у співробітництві, технології тренінгу, технології фасилітаційного навчання та інформаційно-комунікаційні технології (гейміфікація) (Волкова, 2018).

Спроби класифікувати технології по-різному відображені в працях багатьох визначних науковців. Так, Т. С. Паніна, Л. Н. Вавілова об'єднують їх у три групи: дискусійні (діалог, групова дискусія, розбір ситуацій на практиці); ігрові (дидактичні творчі ігри, зокрема ділові, рольові або організаційно-діяльнісні) та тренінгові (тренінги комунікативні, тренінги сензитивності). На відміну від цього, Г. С. Харханова подає класифікацію ІТ на основі формування мотивації конфлікту залежно від спектра можливостей: інтерактивні методи навчання з широким, середнім і вузьким спектром можливостей. Зокрема, науковці Л. В. Пироженко та О. І. Пометун пропонують умовну робочу класифікацію за формами (моделями) навчання й об'єднують технології в чотири групи: ІТ кооперативного навчання, ІТ колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання та технології опрацювання дискусійних питань.

Здійснений нами аналіз наукової літератури підтвердив, що досі не було визначено єдиної правильної та повної класифікації ІТ навчання. Крім цього, у досліджених працях деякі прийоми мають різні назви. Так, вважаємо за доцільне запропонувати робочу класифікацію за критерієм “форма інтерактивної взаємодії” та за критерієм “прийоми подачі навчального матеріалу” (Міцай, 2017, с. 90).

Характерними прийомами ІН традиційно вважають: кластер, інтелект-карта, порівняльна діаграма, пазл, цілеспрямоване читання / слухання, двочастинний щоденник тощо. Загалом на нашу думку, до інтерактивних прийомів навчання іноземних мов можна віднести будь-який прийом, що відповідає особливостям ІН.

Отже, ІТ у навчанні майбутніх учителів і викладачів АМ можна розглядати як творчий і високоінтелектуальний вид діяльності, це певні системи проблемних пізнавально-комунікативних завдань, що інтегрують формування різних компонентів професійної компетентності. ІТ та інтерактивні прийоми дають змогу переносити набуті раніше знання, сформовані вміння й навички на нові види діяльності та ситуації мовленнєвої і професійної взаємодії, набувати новий комунікативний, професійний, соціальний досвід. Вони залучають критичне мислення, що підсилює здатність до незалежного сприйняття, аналізу інформації інструментами наукового пізнання.

ня, формулювання логічних і об'єктивних висновків, прогнозування наслідків, пошуку оригінальних рішень життєвих і професійних проблем.

В освітньо-професійних програмах підготовки майбутніх учителів і викладачів АМ використовується значна кількість ІТ, які допомагають об'єднати в навчальному процесі формування різних компетентностей майбутніх фахівців цього профілю (іншомовну комунікативну, іншомовну професійну, методичну), серед яких проєктна технологія, професійна рольова гра, тренінги, ситуативне моделювання, кейс-технологія, квест-технологія, різні види дискусій тощо (Багацька, 2022; Подосиннікова, 2022 та ін.).

ІТ навчання іноді базуються на використанні технічних засобів або можуть бути реалізовані із залученням цих технічних засобів (інформаційних інтернет-сайтів, вебквестів, мультимедійних презентацій, інтерактивних комунікаційних і навчальних платформ, автентичних фільмів, подкастів, тощо). В умовах дистанційної освіти інтерес до таких засобів і форм навчання зростає.

У науково-методичній літературі наявна ціла низка праць із методики застосування кіно-, теле- та відеофільмів і їхніх фрагментів (див. праці О.Б. Бігич, Н. І. Бичкової, Н. Ф. Бориско, М. Ф. Васильєва, М. І. Дубровіна, Л. І. Іванової, В. І. Іванової-Циганової, М. В. Ляховицького, В. В. Пашук, Г. І. Подосиннікової & Т. М. Бохоні, В. Л. Прокоф'євої, Л. П. Прессмана, Р. М. Путиліна, В. В. Черниш, А. М. Щукіна, Т. О. Яхнюк та ін.).

Автентичні відеофільми (АВФ) належать до групи тих сучасних засобів навчання, які вважають особливо ефективними в навчанні іноземних мов (Щукин, 2011, с. 361). Вони емоційно й інтелектуально впливають на студентів, відповідають їхнім інтересам, є джерелом нової цікавої інформації, засобом розширення світогляду та надбання нового досвіду. міцним позитивним мотивом-стимулом у навчальному процесі.

Проте деякі актуальні питання розкриття потенціалу АВФ у підготовці майбутніх учителів і викладачів АМ усе ще залишаються поза увагою науковців. Цей засіб навчання не завжди використовується достатньо системно, інтегровано, повно та всебічно; часто він розглядається лише як джерело конкретного навчального матеріалу та / або як засіб формування певного аспекту іншомовної комунікативної компетентності студентів (збагачення лексичного запасу, формування умінь усного мовлення тощо). Уваги дослідників потребує комплексне використання АВФ як специфічної форми комунікації та засобу навчання, яка надає унікальну змогу вивчати іноземну мову і культуру через багатство мовних засобів і соціокультурної інформації та паралельно формувати професійну іншомовну комунікативну

та методичну компетентність (наприклад, розробка і проведення відеозаняття з використанням АВФ та його методичний аналіз).

У цій статті презентуємо авторську ІТ “кіно-клуб” (“Film Club”) та її використання для інтегрованого професійної іншомовної комунікативної та методичної компетентностей майбутніх учителів і викладачів АМ, запропоновану кандидатом педагогічних наук, доцентом Г. І. Подосинніковою за результатами теоретичних і емпіричних досліджень, упровадження технології, які було проведено на базі Міжуніверситетської науково-дослідної лабораторії сучасних технологій навчання іноземних мов і культур та Студентської наукової лабораторії методики навчання іноземних мов і культур факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка протягом 2015- – 2021 рр.

ІТ “кіноклуб” у навчанні майбутніх учителів і викладачів АМ (“Кіноклуб учителя англійської мови”, “English Teacher’s Film Club”) визначаємо як технологію, яка відповідає характеристикам інтерактивного навчання та ґрунтується на багатоцільовому структурованому керованому перегляді фрагментованої версії АВФ у вигляді низки спеціально відібраних і організованих фрагментів фільму та виконанні комплексу завдань, спрямованих на інтегроване формування фахових компетентностей майбутніх учителів і викладачів АМ (іншомовна комунікативна, іншомовна професійна комунікативна, методична).

Запропонована ІТ втілена в цілісних заняттях-тренінгах, які розробляють та проводять здобувачі освіти під керівництвом викладача-методиста. При цьому використовуємо загальноновживане визначення тренінгу (англ. training) як запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з метою ефективного використання набутих знань і навичок в одному виді діяльності або в певній галузі.

Використання АВФ дозволяє забезпечити соціально орієнтований характер вивчення АМ, який відповідає природі самої мови як соціокультурного явища і як об'єкта оволодіння, відкриває широкі можливості для ознайомлення майбутніх учителів і викладачів АМ з культурологічними й лінгвокраїнознавчими фактами та явищами, які яскраво і достовірно характеризують країну функціонування мови, що вивчається, з етнопсихологічними характеристиками конкретного народу, а також для осмислення можливої міжкультурної інтерференції з боку слухачів, толерантного та поважливого ставлення до наявності різних культурних моделей, а отже, і сформованих на їх основі уявлень, норм життя, вірувань тощо (Северина, 2016).

Потенціал запропонованої технології в навчанні майбутніх учителів і викладачів АМ полягає в такому.

Із психологічного погляду, у процесі сприйняття, обговорення, моделювання поданих в процесі тренінгу ІТ “кіноклуб” ситуацій соціальної взаємодії та міжкультурного спілкування на заняттях створюються позитивні умови для активного та вільного розвитку особистості: студенти отримують стимул і можливість вираження своїх думок і почуттів; кожен учасник спілкування залишається у фокусі уваги інших; самовираження особистості стає важливішим за демонстрацію мовних знань; заохочується самостійність мислення студентів, їхня активна позиція в спілкуванні; учасники спілкування почуваються в безпеці від критики за помилки; мовний матеріал відповідає мовленнєвим можливостям того, хто говорить; навчальною нормою вважаються окремі порушення мовних правил (errors) та випадкові помилки (mistakes); відносини будуються на безоцінності, некритичності та “емпатійності” (співпереживанні та розумінні переживань інших); мовний матеріал відповідає завданню індивідуального мовного задуму (Северина, 2016).

Із методичного погляду, потенціал запропонованої ІТ у навчанні майбутніх учителів і викладачів АМ пов’язано з паралельним інтегрованим формуванням: 1) іншомовної комунікативної компетентності, що полягає в перегляді відібраних фрагментів фільму та виконанні запропонованих завдань, які спрямовано на вдосконалення вмінь аудіювання, лексичних навичок, навичок лінгвосоціокультурної компетентності тощо, а також обговоренні змісту фрагментів; 2) іншомовної професійно-комунікативної компетентності, що пов’язано з моделюванням діяльності вчителя іноземної мови, розробці та саме проведенні кіноклубу; 3) методичної компетентності, що здійснюється засобами рефлексивного методичного аналізу мети, завдань і змісту заняття, який здійснюється паралельно з практичним виконанням завдань для формування іншомовної комунікативної компетентності студентів.

Як відомо, в освітньому процесі використовують кінофільми різних видів: художні, документальні, науково-популярні, анімаційні, а також спеціальні навчальні. Це можуть бути фрагменти тривалістю від декількох хвилин і більше або ж цілі фільми. Уважаємо, що ІТ “кіноклуб” у навчанні майбутніх учителів і викладачів АМ (“Кіноклуб учителя англійської мови”, “English Teacher’s Film Club”) доцільно реалізовувати на базі повнометражних автентичних художніх (ігрових і анімаційних) або документальних фільмів, точніше, комплексу спеціально відібраних і організованих для перегляду фрагментів таких фільмів. При цьому саме художні фільми завдяки потужному мотиваційному, стимулювальному, ета-

лонному та естетичному потенціалам є тим цінним засобом навчання, який викликає емоційну реакцію, що позитивно впливає на засвоєння студентами лінгвосоціокультурного та мовного матеріалу, включення його до власного мовленнєвого досвіду, мотивує його актуалізацію в мовленні (Яхнюк, 2002).

При виділенні критеріїв відбору АВФ і їхніх фрагментів для реалізації ІТ “кіноклуб” на занятті-тренінгу “Кіноклуб учителя англійської мови” ми спиралися на дисертаційну працю Т. О. Яхнюк (Яхнюк, 2002) і власні згадані вище дослідження. результати критеріями відбору АВФ визначено: 1) відповідність кінофільму тематиці навчальної програми, 2) адекватність англійського мовлення програмному рівню навчання (нормативність, легкість для сприйняття), 3) актуальність змісту, 4) соціокультурна цінність, 5) виховна цінність, 6) комунікативний потенціал, 7) естетичний потенціал, 8) чіткість тематичної лінії та основних ідей фільму, 9) захопливість сюжету, відповідність інтересам та віковим особливостям студентів. До принципів відбору фрагментів АВФ для реалізації ІТ “кіноклуб” у навчанні майбутніх учителів і викладачів АМ віднесено: 1) змістовна цінність та інформаційна насиченість фрагмента 2) відповідність інформації у фрагменті практичній меті заняття-тренінгу; 3) тематична спрямованість змісту фрагмента; 4) зрозумілість, стилістична адекватність мовного та мовленнєвого оформлення змісту; 5) естетична цінність фрагмента.

При виокремленні етапів роботи зі фрагментами АВФ з використанням ІТ “кіноклуб” ми враховували так звані “традиційні” етапи роботи з аудіо- та відеоматеріалами (допереглядний, переглядовий, післяпереглядний), методику поетапної організації навчального процесу для роботи з автентичними художніми відеофільмами на основі цілісно-частково-цілісного підходу (Бичкова, 1999; Яхнюк, 2002) та запропоновані В. І. Івановою-Цигановою етапи роботи з відеоматеріалами (Колкова, 2008): 1) підготовчий, 2) рецептивний, 3) аналітичний, 4) репродуктивний, 5) продуктивний (Методика, 2006, с. 193).

Далі коротко окреслимо особливості реалізації ІТ “кіноклуб” для формування іншомовної комунікативної, професійної комунікативної та професійно-методичної компетентностей на занятті-тренінгу “Кіноклуб учителя англійської мови”.

1. ІТ “кіноклуб” можна загалом охарактеризувати як послідовність навчальних дій для формування іншомовної комунікативної, професійної комунікативної та професійно-методичної компетентностей на спеціально організованому занятті-тренінгу “Кіноклуб учителя англійської мови”, у яких відеоматеріали використовуються як опора (змістовного та смислового характеру), а також як стимул до мовленнєвої діяльності та професійно-методичної рефлексії.

2. Діяльність майбутніх учителів і викладачів АМ протягом заняття-тренінгу має на меті інтегроване формування іншомовної комунікативної, професійної іншомовної комунікативної, професійно-методичної компетентностей.

3. Практична мета заняття-тренінгу з іноземної мови з використанням ІТ “кіноклуб” має незмінним компонентом удосконалення вмінь іншомовного аудіювання та говоріння (монологічного, діалогічного мовлення), варіативними компонентами може бути вдосконалення лексичних навичок, навичок та вмінь лінгвосоціокультурної компетентностей, умінь писемного мовлення тощо.

4. Робота на допереглядovому та післяпереглядovому етапі належить до всього комплексу відібраних фрагментів АВФ, тобто до автентичного фільму як цілого.

5. Робота на переглядовому етапі має циклічний характер: він складається з підциклів, де запропоновані підетапи реалізують щодо кожного окремого фрагмента АВФ. Зауважимо, що стосовно конкретного фрагмента АВФ можуть бути реалізовані всі згадані підетапи або їх частина, але при цьому підетапи 2 – 4 є обов’язковими.

6. Зміст виокремлених етапів і підетапів корелює зі стадіями ІН, які було розглянуто вище (стадія стиmulу, стадія осмислення, стадія рефлексії).

7. Завдання, які спрямовані на формування іншомовної комунікативної компетентності, становлять

переважну більшість вправ кожного комплексу, наявні на кожному етапі роботи. Прикладами завдань є безпосередньо сам перегляд АВФ, обговорення запропонованих запитань та висловлення думок щодо переглянутого фрагмента.

8. Завдання, спрямовані на формування професійної іншомовної комунікативної компетентності, інкорпоровані в етапи роботи зі фрагментами АВФ, стандартно наявні на післяпереглядovому етапі, але загалом їхня кількість та місце визначається при розробці конкретного комплексу вправ. Приклади завдань: розробка завдань, проведення кіноклубу (надання вказівок та інструкцій), допомога учням при виконанні завдань.

9. Завдання, спрямовані на формування професійної методичної компетентності, також інкорпоровані в етапи роботи зі фрагментами АВФ, наявні на допереглядovому, переглядовому та післяпереглядovому етапі, але загалом їхня кількість та місце визначається при розробці конкретного комплексу вправ. Приклади завдань: обговорення переглянутого матеріалу, безпосередній контакт з учнями під час та після перегляду фрагменту а також отримання зворотного зв’язку.

Співвідношення етапів / підетапів роботи з фрагментами АХФ, стадій інтерактивного навчання та змісту завдань із відповідними групами та типами вправ для реалізації ІТ “кіноклуб” у підготовці майбутніх учителів і викладачів АМ подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Етапи, зміст роботи та підсистема вправ із реалізації інтерактивної технології “Кіноклуб учителя іноземної мови”

Етап роботи з фрагментами АВФ	Підетапи роботи з фрагментами АВФ	Стадії інтерактивного навчання	Зміст діяльності	Групи вправ (ГП)	Типи вправ
Допереглядovий	Підготовчий	Стадія стимулу	Мотивація навчальної діяльності, введення в тему та постановка мети тренінгу (іншомовний комунікативний та професійно-методичний аспекти), ознайомлення із загальною інформацією щодо презентованого АВФ, подолання мовних і соціокультурних труднощів	ГП, спрямована на створення мотиваційно-орієнтовної бази навчальної діяльності та підготовки до перегляду	Рецептивні, продуктивні, некомунікативні, комунікативні
Переглядовий (активного перегляду, демонстраційний)	1. Підготовчий 2. Рецептивний 3. Аналітичний 4. Репродуктивний	Стадія осмислення	7–9 блоків завдань і вправ на формування вмінь аудіювання та додаткових цільових навичок (лексичних, граматичних, соціолінгвістичних, соціокультурних тощо).	ГП, спрямована на перегляд та осмислення змісту фрагментів АВФ та формування навичок і вмінь професійно-методичної рефлексії	Рецептивні, рецептивно-репродуктивні, некомунікативні, умовно-комунікативні
Після-переглядovий	Продуктивний	Стадія рефлексії	Формування умінь усного та писемного мовлення Розвиток умінь професійної рефлексії та саморефлексії	ГП, спрямована на формування умінь усного та писемного мовлення, розвиток умінь професійно-методичної рефлексії та саморефлексії	Репродуктивні, репродуктивні, продуктивні, умовно-комунікативні, комунікативні

На практиці успіх проведення заняття-тренінгу “Кіноклуб учителя англійської мови” з використанням ІТ “кіноклуб” для майбутніх учителів і викладачів АМ базується на таких основних факторах: науково обґрунтований і раціональний вибір АВФ та відбір фрагментів АВФ, ретельна розробка науково обґрунтованого комплексу вправ із дотриманням етапів ІН та етапів / підетапів роботи з відібраними фрагментами, якісна завчасна підготовка засобів навчання (комплексу вправ для студентів у друкованому або електронному форматі, мультимедійної презентації тощо) та чітка організація проведення заняття-тренінгу.

Проілюструємо використання запропонованої ІТ на матеріалі її практичного репрезентанта – комплексу вправ, який було розроблено з використанням ІТ “кіноклуб” для майбутніх учителів АМ у рамках теми “In the World of Music” (3 – 4 курс) на матеріалі фільму “Bohemian Rhapsody” студенткою К. С. Крвошиєю під керівництвом доцента Г. І. Подосиннікової та реалізовано на заняттях-тренінгах “English Teacher’s Film Club” на факультеті іноземної та слов’янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2019 – 2021 н. р.

Допереглядіві завдання (*Tuning-in or Pre-watching Activities*) – передтекстові вправи, завдання, спрямовані на створення мотиваційно-орієнтовної бази для наступної мовленнєвої діяльності, підготовку глядача до сприйняття (аудіювання та перегляду) фільму з активізацією фонових знань та життєвого досвіду, а також на подолання мовних, мовленнєвих і лінгвосоціокультурних труднощів.

До змісту таких завдань належить насамперед представлення теми та методичний коментар щодо мети заняття, введення до проблематики фільму, мотивування глядачів задля їх більшої зацікавленості, презентування інформації щодо обраного фільму, а також надання можливості поділитися власними прогнозами та очікуваннями щодо фільму. Прогнозування змісту фільму як важливий аспект роботи над автентичним відеоматеріалом може реалізуватися через такі форми роботи: узагальнення раніше отриманої інформації з теми, проблеми; робота з назвою фільму; швидкий перегляд початку / кінця / ключового епізоду фільму зі звуком або без; різні форми представлення головних героїв фільму, списку його ключових подій; допереглядова відповідь на запитання, ідентифікація правильних / помилкових тверджень; презентація (відео)коментарів творців фільму, відгуків на нього тощо. Прийоми: “фішбоун”, інтелект-карта, мозковий штурм, різні види прогнозу, інтерв’ю, асоціації тощо.

По-друге, низка завдань може бути спрямована на усунення труднощів (лексичних, граматичних,

фонетичних, лінгвосоціокультурних). Прийоми: різні види семантизації, бажано прямої (визначення, тлумачення, синоніми, антоніми тощо), контекстного пояснення значення граматичних конструкцій, візуальна та фонетична демонстрація важливих мовних одиниць, неправильне розуміння яких може ускладнити сприйняття епізодів.

Приклади завдань цього етапу такі.

TASK 1. *Today we’re entering the realm of music. We’ll watch some film extracts, learn a lot of interesting information about one of the greatest music bands in the history of music and practice speaking about music and emotions. So meet the modern rock legend – Queen in the film “Bohemian Rhapsody”.*

First, let me introduce you to this film and the rock band Queen itself. Read and guess to fill in the gaps.

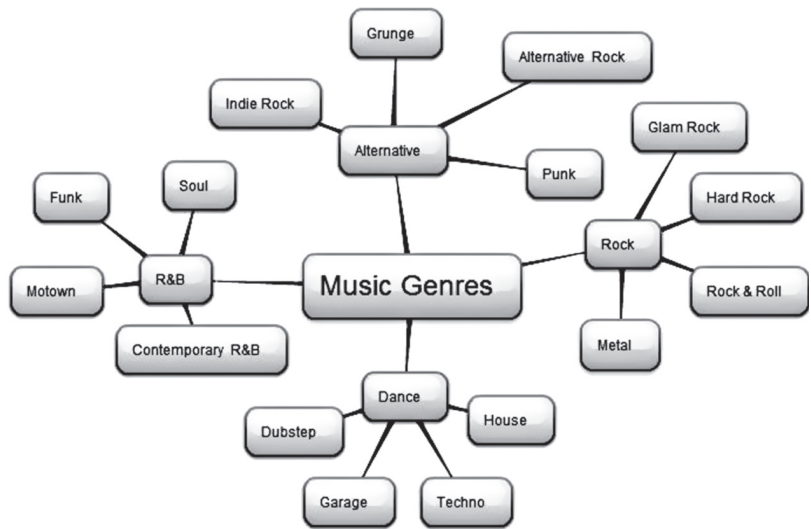
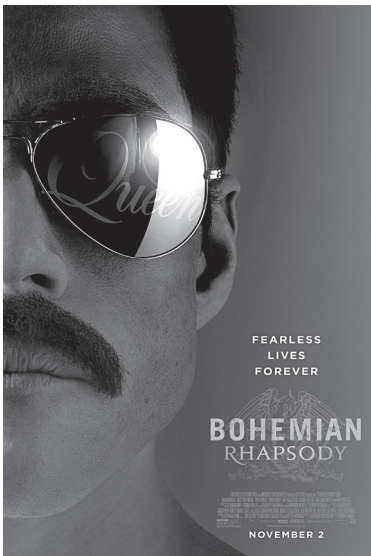
Queen are a British 1) _____ band formed in 2) _____ in 1970. Their classic line-up was 3) _____ (lead vocals, piano), _____ (guitar, vocals), _____ (drums, vocals) and _____ (bass). Their earliest works were influenced by 4) _____, _____ and _____, but the band gradually ventured into more conventional and radio-friendly works by incorporating further styles, such as 5) _____ and _____.

Bohemian Rhapsody is a 2018 6) _____. It’s an enthralling celebration of Queen, their music and their extraordinary lead singer Freddie Mercury, who defied stereotypes and convention to become one of history’s most beloved entertainers. Following Queen’s meteoric rise, their revolutionary sound and Freddie’s solo career, the film also chronicles the band’s reunion, and one of the greatest performances in rock history.

TASK 2. *What do you know about them as a band? What do you know about Freddie Mercury’s biography? Can you name some of the most famous songs?*

TASK 3. *The slogan of the film was “Fearless lives forever”. What is the message of the slogan, in your opinion? What kind of fears can be meant? What reactions and type of personality does the slogan suggest?*

TASK 4. Naturally, the film is mostly concerned with music and emotions. As Queen was a rock band, before we start, let's revise the music genres vocabulary. Enlarge the mind-map with the topical vocabulary you learned in class.

Now fill in the gaps to identify music genres described in the sentences below.

- _____ is often played by a big orchestra in a concert hall.
- _____ is usually played by young people with brightly colored hair.

3. _____ comes originally from black American musicians.

4. _____ usually offers simple tunes which are popular for a short time.

5. _____ comes from a specific region and is usually popular for a long time.

6. _____ has a strong regular rhythm. It is originally from Jamaica.

7. _____ is usually played on the guitar, banjo and violin.

TASK 5: Professional reflection and development. What do you think the general teaching aims of this film club are? Name the activities used (gap-filling, etc.). Try to identify the watching stage and aims of the activities.

Етап активного перегляду, або демонстраційний (Active Viewing or While-Watching Activities), передбачає виконання завдань, безпосередньо спрямованих на формування навичок і вмій аудіювання та перевірку адекватного розуміння переглянутого (на

рівні виділення змістовної і смислової інформації), удосконалення навичок цільової компетентності (лексичних, граматичних, лінгвосоціокультурних тощо). На цьому етапі доцільно використати вправи на пошук певної інформації у фрагменті АВФ, ідентифікації мовних і мовленнєвих одиниць в аудіоряді, перевірку розуміння основного змісту АВФ, перевірку детального розуміння змісту, використання в усному спілкуванні тематичного мовного, мовленнєвого, лінгвосоціокультурного матеріалу на рівні фрази, понадфразової єдності. Приклади інструкцій демонстраційного етапу: перегляньте фрагмент фільму, доповніть речення поданими словами; перегляньте фрагмент фільму, запишіть синоніми / тлумачення до поданих слів / фраз; перегляньте фрагмент фільму та поясніть, чому герой так реагує; перегляньте фрагмент фільму, запишіть уживані у фільмі синоніми до поданих висловів українською мовою; прочитайте речення та визначте, які з них є правильними; ідентифікуйте особу, яка подає певні репліки; дайте відповідь на запитання; визначте причину конфліктної ситуації у фрагменті та ін.

Для етапу активного перегляду кіноклубу за фільмом “Bohemian Rhapsody” ми розробили такі завдання.

TASK 6. After joining the band, Freddie decides that they need an album. So, they save their van, get some money for this and then go to the studio to record their first album. While recording their first album, the members use many different instruments.

Before watching the extract, let's revise types of musical instruments. Your task is to divide these instruments into 4 groups. After doing that, watch the extract (00.14.40-00.16.05) and name the exact types of musical instruments the members of the band were using for their songs.

violin trumpet clarinet cello harp flute percussion guitar piano saxophone drums guitar keyboard
--

String group	Wind group	Brass group	Other

TASK 7. Brian May writes “We Will Rock You” as a song the audience can play along to, and following a successful show performing it, Paul enlists Reid to propose that Freddie pursue a solo career and disband Queen, referring to Michael Jackson’s successful solo career, prompting Freddie to fire Reid without consulting

the band, furthering their strain. Freddie’s desire for Queen to branch out into other genres of music, like disco and club music, creates an additional conflict with the band.

Watch the extract (01.05.47 -01.09.45) and match the words with their definitions.

Word	Definition
1) a drum riser	a) to bring down (one’s foot) heavily on the ground or on something on the ground
2) deafening	b) coincidence in pitch of sounds or notes
3) to stamp to smth	c) the assembled spectators or listeners at a public event, such as a play, movie, concert, or meeting
4) an audience	d) the words of a song
5) unison	e) to make (someone) happier
6) lyric	f) an elevated platform on a stage for a drum kit and a drummer
7) to cheer smb up	g) (of a noise) so loud as to make it impossible to hear anything else

TASK 8. Watch the extract (00.03.46-00.05.12) and fill in the gaps. Then answer the questions: What kind of relations does Farrokh have with his family? What seems to be the reason for his father’s disapproving attitudes?

-Dinner is ready.
 - 1) _____, Mum.
 -Hmm, where are you going?
 - 2) _____.
 - A girl?
 - Oh, Mum.
 - 3) _____. Give your mother a kiss.
 - I’m going to be late.
 - You’re always late.
 - Hi, Papa. How was work?
 - Out again, Farrokh?
 - 4) _____, Papa.
 - Freddie or Farrokh...what 5) _____ does it make when you’re out every night... no 6) _____ of the future in your head? Good thoughts, good 7) _____, good 8) _____. That’s what you should 9) _____.
 -Yes. And how’s that 10) _____ for you?

TASK 9. Watch the extract (00.07.45-00.13.25) and choose whether the sentences are true (T) or false (F). Then comment on the circumstances, under which Freddie joined the band.

To make your understanding of the dialogue easier some lexical comments are given in the box below.

an incisor	a narrow-edged tooth at the front of the mouth
range (in music)	the distance from the lowest to the highest pitch

1. Freddie didn't enjoy the show. T/F
2. He is interested in this band and had been following them for a while. T/F
3. Freddie studies art there. T/F
4. He was right in time telling them about the songs. T/F
5. The guys told Freddie that he is just perfect for the group. T/F
6. Freddie was born with four additional incisors that's why he's more range. T/F
7. He actually can play bass. T/F
8. The girl had trousers of his size. T/F
9. She told him that she didn't enjoy his way of looking. T/F
10. Freddie sang the wrong lyric on the stage. T/F

TASK 10. Watch the extract (00.21.26-00.25.45), listen to the conversation and put the sentences in the correct order from 1 to 15.

According to Freddie's words, what makes Queen special? Explain how you understand his words? Do you agree with his vision?

___ So, this is Queen. And you must be Freddie Mercury. You've got a gift. You all have.

___ If I can get you on the radio...maybe I can get you on television.

___ Top of the Pops?

___ Hopefully.

___ But no two of us are the same.

___ And then...it's only the biggest television programme in the country. No one's ever even heard of you. Look, I admire your enthusiasm. If it goes well, if it happens...I've got a promotional tour of Japan in mind.

___ We'll want more.

___ Every band's not Queen.

___ I'll tell you what it is. We're four misfits who don't belong together, playing to the other misfits. The outcasts right at the back of the room...who are pretty sure they don't belong either. We belong to them.

___ We're a family.

___ And then?

___ Paul. Paul Prenter...meet Queen...our new signing. Paul will be looking after you day-to-day.

___ Pleasure.

___ Every band wants more.

___ So tell me...what makes Queen any different from all the other wannabe rock stars I meet?

TASK 11. Watch the extract (01.00.25-01.03.05) and match pictures 1-6 with quotes A-F. Do you notice any

changes in Freddie's appearance, behaviour, words now, when Queen has become more popular than before? Have other members of the group changed, too? In what way?

- A. "You've outdone yourself! Thank you, John."
- B. "Fabulous, isn't it? If you say so."
- C. "You're supposed to be in a rock band, Freddie. Not the Village People."
- D. "It's my party, and I demand you dance."
- E. "Freddie, sometimes you're a total prick."
- F. "My darlings...the time has finally come...to get absolutely...shit-faced."

TASK 12. Watch the extract (00.29.55-00.33.30) and answer the questions.

1. How did Freddie explain the name "A Night at the Opera" he was planning to give to Queen's upcoming album?

2. What did Freddie mean by saying these words "No one knows what Queen means, because it doesn't mean one thing"? Explain.

TASK 13. Watch the extract (00.47.34-00.50.58) and describe what you feel about Queen's music in general and "Bohemian Rhapsody" in particular. Doing this, use adjectives that are given below.

Example: I find their music pretty lively and upbeat.		
I believe it's...	I'd describe it as...	As I feel their music is...
	For me their music sounds...	

Catchy	dramatic	exciting	haunting	lively
monotonous	moving	romantic	sad scary	sentimental
sinister	soothing	sappy	tear-jerking	tedious
terrifying	thoughtful	upbeat	full of energy	gripping
off-key	wild	danceable	charming	

TASK 14. Brian May writes “We Will Rock You” as a song the audience can play along to, and following a successful show performing it, Paul enlists Reid to propose that Freddie pursues a solo career and disband Queen, referring to Michael Jackson’s successful solo career, prompting Freddie to fire Reid without consulting the band, furthering their strain. Freddie’s desire for Queen to branch out into other genres of music, like disco and club music, creates an additional conflict with the band.

Watch the extract (01.15.25-01.19.00) and answer the questions.

What did the members of Queen start fighting about?
How did Freddie act in the conflicting situation?
Explain the way you see Freddie’s desire to branch out into other genres of music. Give your opinion on the whole situation itself.

Comment on Freddie’s remark “Queen is whatever I say it is!”. Do you think it reveals Freddie’s inner state at the moment or his permanent basic values, the core of his personality?

TASK 15. Watch the extract (01.19.03- 01.22.00) and match the beginning of the phrases with their endings.

1. “I’m not the leader of Queen	A. I don’t want to stand out.”
2. “I live in Britain.	B. My dear.”
3. “Are your parents proud of you?	C. I’m only the lead singer.”
4. “I’m just a musical prostitute	D. Is this what they hoped for?”

TASK 16. Watch the extract (01.22.50-01.27.00) and choose the correct variant.

Then answer the question: “Why did Freddie change his mind about his solo-career?”.

- What was Freddie doing in the bathroom?
 - He was looking for a phone number secretly from Queen’s other musicians.
 - He was taking shower.
 - He was cleaning his face from make-up.
- How did MTV ban Queen’s video?
 - “The regret of America.”
 - “The shame of America.”
 - “The youth of America.”
- Why doesn’t Freddie want to tour in America again?
 - He lost his passion for music.
 - He is tired of touring.
 - He does not really feel good for this.
- What was the reaction of the band’s musicians when Freddie said that he had signed a deal with CBS Records?
 - They were surprised.

b) They were angry, wondering why he didn’t tell them.

c) They were happy for him.

5. What did CBS Records pay to Freddie?

a) 10 million dollars.

b) 2 million dollars.

c) 4 million dollars.

6. What did Freddie say about Queen?

a) “We’re family”.

b) “We still have each other”.

c) “I don’t need anyone”.

TASK 17. Watch the extract (01. 43.25-01.49.05) and answer the questions.

What happened to Freddie while he was building up his solo-career?

Why did he decide to return back to Queen?

What disease did Freddie suffer from?

What did he tell the other members at the end of the rehearsal?

TASK 18. Professional reflection and development.
What do you think the teaching aims of this stage of the film club were? Identify the activities used (gap-filling, etc.).

Післяпереглядний етап (*Post-Viewing or After-watching Activities*) – це завершальний етап роботи, який пропонує глядачам висловитися в усній або письмовій формі з основної проблематики фільму, удосконалюючи вміння говоріння та письма, розвиваючи навички рефлексії та саморефлексії. Основне завдання вправ цього етапу полягає насамперед у стимулюванні активної комунікативної діяльності студентів на основі презентованих фрагментів АВФ із застосуванням опрацьованого лексичного та граматичного матеріалу. Перевіряється ефективність використаних у процесі перегляду орієнтирів сприйняття фрагментів АВФ студентами, запропонованих на попередніх етапах, здійснюється контроль розуміння змісту фільму як цілого. Також відбувається методична рефлексія, підсумковий аналіз заняття-кіноклубу та тренінгу “English Teacher’s Film Club”. На цьому етапі можуть бути використані такі типи завдань.

А. Питально-відповідні вправи за змістом фільму:

1. Дайте відповідь на запитання щодо головних ідей, проблематики фільму.

2. Вам сподобався фільм? Що було найцікавішим для вас і чому? Що справило найсильніше враження? Опишіть ваші відчуття та думки.

3. Чи має фільм виховний, естетичний, загальноосвітній, розвивальний потенціал? Аргументуйте свою думку.

4. Які з поданих цитат рецензій до цього фільму відповідають вашим враженням? Обґрунтуйте свою думку.

5. Кому у фільмі належали ці ремарки? Яку роль у сюжеті фільму виконали ці персонажі? Які ідеї режисера втілює кожен із них? Яке ваше бачення цих персонажів, ставлення до них?

6. Прочитайте список проблем, тією чи іншою мірою висвітлених у фільмі. Оберіть три найголовніші, обґрунтуйте ваш вибір.

Б. Рольові вправи (рольові ігри) для розвитку вмінь усного та писемного мовлення, які базуються безпосередньо на змісті фільму або на близьких до змісту темах / проблемах. Наприклад: Уявіть, що ви – герой фільму. Розкажіть про події фільму з вашого погляду.

1. Ви – режисер фільму. Опишіть головну проблему фільму.

2. Рольова гра “Інтерв’ю”. Роль 1: проведіть інтерв’ю з дійовими особами. Поставте кожному запитання щодо подій і проблем, які висвітлено у фільмі. Ролі 2 – 4. Ви – певний герой фільму. Відповідайте на запитання з погляду вашого персонажа.

3. “Діалог”. Чи могли б герої фільму “з’ясувати стосунки”, пояснити та обговорити свої позиції? Щоб головні герої могли сказати один одному в такий бесіді? Інсценуйте діалог між героями.

4. Уявіть, що ви – герой фільму. Напишіть листа вашому другу. Розкажіть, чому ви обрали таку лінію поведінки, якими були ваші мотивації та відчуття. Яку пораду ви дали б другові щодо дій, ставлень, цінностей щодо подій, які відбулися.

5. Напишіть листа одному з героїв фільму. Дайте йому поради.

6. Приклади цього етапу такі:

TASK 19. Give your opinion on what are the main problems and ideas of the movie. Prove your point of view with some examples from the movie.

TASK 20. Share with class your feelings and thoughts about the film. Did you like it? What was the most interesting for you and why? What made the strongest impression?

TASK 21. Make up a letter for Freddie Mercury. Think on what pieces of advice according to his decisions and actions you’d like to give him.

TASK 22. Professional reflection and development. Look through the tasks we have done today and answer the questions.

1. Were tools and activities used fully effective to form 1) lexical and sociolinguistic competences, 2) listening competence, 3) speaking and socio-cultural competences?

2. Did the club’s designer manage to build the extracts into a coherent plot line? Were the problems, characters, conflicts of the film presented fully enough for viewers to make a full picture? What episodes would you recommend to omit or to enlarge?

TASK 23. Professional reflection and development. Design more tasks to all the film-club stages (pre-watching, watching, after-watching activities) based on this film.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Вагомою перевагою ІТ навчання майбутніх учителів і викладачів іноземних мов є те, що студенти опановують навчальний матеріал у процесі міжособистісної взаємодії на всіх рівнях пізнання (знання, розуміння в застосуванні, оцінка), особистісно- та діяльнісно-орієнтовано, що підвищує ефективність свідомого засвоєння. Використання сучасних автентичних фільмів в освітньому процесі з використанням запропонованої ІТ “кіноклуб учителя іноземної мови” дозволяє інтегровано досягати всіх цілей навчання в практичній, розвиваючій, загальноосвітній, виховній, професійно-методичній площині, формуючи професійну іншомовну комунікативну та методичну компетентність, забезпечує широке поле для особистісного та професійного вдосконалення майбутніх учителів і викладачів іноземних мов.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в теоретичному обґрунтуванні, практичній розробці та експериментальній перевірці методики використання ІТ “кіноклуб” в інтегрованому формуванні професійної іншомовної комунікативної та методичної компетентностей майбутніх учителів і викладачів англійської мови, у розробці методики використання ІТ “кіноклуб” в інтегрованому формуванні англійської комунікативної компетентності учнів профільної школи, а також у створенні збірок відповідних практичних комплексів завдань (кіногідів, “film guides”) для старшокласників та майбутніх учителів і викладачів згідно з вимогами, зазначеними в чинних програмах.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Багацька, О. В., Козлова, В. В., Подосиннікова, Г. І., Школярченко, В. В. (2022). ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА Середня освіта (Англійська мова і література), другого рівня вищої освіти, Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), Спеціалізація: 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література), галузь знань 01 Освіта/Педагогіка. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка.
- Безвін, Ю. Г., Подосиннікова, Г. І. (2019). Формування у майбутніх викладачів англійської мови лінгвосціокультурної компетентності засобами інформаційно-дослідницького проекту. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 30, 110-119.
- Волков, Е. Н. & Волкова, И. Н. (Ред). (2016). *Критическое мышление: отчет об экспертном консенсусе для целей образовательного анализа, оценки и обучения*. Университет Санта Клара.
- Волкова, Н. П., Тарнопольський, О. Б., (2019). *Моделювання професійної діяльності у викладанні навчальних дисциплін у вишах: [монографія]*. Дніпропетровськ.
- Волкова, Н. П. (2018). *Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник*. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля.
- Коваль, Т. І. (2017). *Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах*. Електронне наукове фахове видання / Ін-т. інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т

- менеджменту освіти АПН України; гол. ред.: В. Ю. Биков – д. техн. н., проф. член-кор. АПН України., 6 (26), 86-92.
- Коротаєва, Е. В. (2013). *Основы педагогической взаимодействия: теория и практика*: [Монография] / Екатеринбург: Изд. УрГПУ.
- Мицай, С. П. (2017). Інтерактивні технології в навчанні іноземних мов: сучасний стан і перспективи використання. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*, 27, 88-97.
- Ніколаєва, С. Ю. (Ред.). (2003). *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. Київ: Ленвіт.
- Ніколаєва, С. Ю., Соловей, М. І., Головач, Ю. В. (2001). *Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання: проект)*. Київ, Вінниця: The British Council, Нова книга.
- Онопрієнко, Т. М., & Котнюк, Л. Г. (2011). Використання автентичних художніх фільмів як засобу формування комунікативної компетенції студентів. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*: № 2 (96), 380-385.
- Подосиннікова, Г. І. (2012). Методична характеристика інтерактивного навчання іноземних мов. *Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. Праць*. 3, 196-208.
- Подосиннікова, Г. І., & Бохоня Т. (2019). Використання ситуацій із кіноперсонажами у формуванні лексичної компетентності майбутніх учителів англійської мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (88), 72-92.
- Подосиннікова, Г. І., Коваленко, А. М., Козлова, В. В., Школярєнко, В. І., Коробова, Ю. В. (2022). *ОСВІТНО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА Середня освіта (Англійська та німецька мови) першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) спеціалізація: 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка*. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка.
- Пометун, О. І., & Пирожєнко, Л. В. (2004). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб.* К.: Видавництво АСК.
- ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ за професіями “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)” № 2736-20.** (2020).
- Северина, В. Ф., Новосєлова, А. А. (2016). *Применение продуктивных образовательных технологий в процессе развития продуктивного учебного взаимодействия при обучении иностранному языку*. *Мир науки*. 4 (2), 1-10.
- Тарнопольський, О. Б., Кабанова, М. Р., Бредбієр, П. В. (2017). Інтерактивність як напрямок оптимізації навчального процесу з англійської мови для професійних цілей у немовному ВНЗ. *Університет імені Альфреда Нобеля, Дніпро. Інженерні та освітні технології*, 3 (19), 149-155.
- Халперн, Д. (2000). *Психология критического мышления*. СПб.: Питер.
- Щукин, А. Н. (2000). *Лингводидактический энциклопедический словарь*. Москва: Астрель.
- Щукин, А. Н. (2011). *Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие для преподавателей и студентов языковых вузов*. Москва: Издательство Икар.
- Яхнюк, Т. О. (2002). Використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики. (Авторєф. дис. канд. пед. наук): Київський національний лінгвістичний університет, Київ.
- Volkov E. N. & Volkova Y. N. (Red). (2016). *Krytycheskoe myshlenye: otchet ob ekspertnom konsensuse dlia tselei obrazovatelnoho analiza, otsenky y obuchenya*. Unyversytet Santa Klara.
- Volkova, N. P., O. B. (2019). *Modeliuvannia profesiinoi diialnosti u vykladanni navchalnykh dystypoin u vyshakh: [monohrafiia]* / N. P. Volkova, Dnipropetrovsk.
- Volkova, N. P. (2018). *Interaktyvni tekhnologii navchannia u vyshchii shkoli: navchalno-metodychni posibnyk*. Dnipro: Universtet imeni Alfreda Nobelia.
- Koval, T. I. (2017). *Interaktyvni tekhnologii navchannia inozemnykh mov u vyshchikh navchalnykh zakladakh*. Elektronne naukove fakhove vydannia / Int. inform. tekhnologii i zasobiv navchannia APN Ukrainy, Un-t menedzhmentu osvity APN Ukrainy; hol. red.: V. Yu. Bykov – d. tekhn. n., prof. chlen-kor. APN Ukrainy, 6 (26), 86-92.
- Korotaeva, E.V. (2013). *Osnovy pedahohyky vyzymodeistviy: teoriya y praktyka: [Monohrafiya]* / Ekaterynburh: Yzd. UrHPU.
- Mitsai, Ye. P. (2017). *Interaktyvni tekhnologii v navchanni inozemnykh mov: suchasnyi stan i perspektyvy vykorystannia*. Visnyk KNLU. *Seriia Pedahohika ta psykhologhiia*, 27, 88-97.
- Nikolaieva, S.Yu. (Red.). (2003). *Zahalnoevropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia*. Kyiv: Lenvit.
- Nikolaieva, S.Yu., Solovei, M.I., Holovach, Yu.V. (2001). *Prohrama z anhliiskoi movy dlia univertsytetiv / instytutiv (piatyrichnyi kurs navchannia: (projekt)*. Kyiv, Vinnytsia: The British Council, Nova knyha.
- Onopriienko, T. M., & Kotniuk, L. H. (2011). *Vykorystannia avtentychnykh khudozhnykh filmiv yak zasobu formuvannia komunikativnoi kompetentsii studentiv*. *Naukovi zapysky. Seriia: Filolohichni nauky (movoznavstvo)*: 2 (96), 380-385.
- Podosynnikova, H. I. (2012). *Metodychna kharakterystyka interaktyvnoho navchannia inozemnykh mov. Pedahohichni protsesy: teoriia i praktyka: zb. nauk. prats*. Vyp, 3, 196-208.
- Podosynnikova, H. I., & Bokhonia, T. (2019). *Vykorystannia situatsii iz kinopersonazhamy u formuvanni leksychnoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv anhliiskoi movy. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*. 4 (88), 72-92.
- Podosynnikova, H.I., Kovalenko, A.M., Kozlova, V.V., Shkoliarenko, V.I., Korobova, Yu.V. (2022). *OSVITNO-PROFESIINA PROHRAMA Serednia osvita (Anhliiska ta nimetska movy) pershoho bakalavrskoho rinvnia vyshchoi osvity spetsialnist: 014 Serednia osvita (Mova i literatura (anhliiska)) spetsializatsiia: 014.021 Serednia osvita (Anhliiska mova i literatura) haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika*. Sumy: SumDPU imeni A.S. Makarenka.
- Pometun, O. I., & Pyrozhenko, L. V. (2004). *Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnologii navchannia: nauk.-metod. posib.* K.: Vydavnytstvo ASK.
- PROFESIINYI STANDART za profesiiamy “Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity”, “Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity”, “Vchytel z pochatkovoї osvity (z diplomom molodshoho spetsialista)” № 2736-20.** (2020).
- Severyna, V.F., Novosєlova, A.A. (2016). *Prymenenye produktivnykh obrazovatelnykh tekhnologii v protsesse razvitiya produktivnoho vzaumodeistviya pry obuchenii ynostrannomu yazyku*. *Myr nauky*. №4 (2), 1-10.
- Tarnopolskyi, O. B., Kabanova, M. R., Bredbiier, P. V. (2017). *Interaktyvnist yak napriamok optymizatsii navchalnoho protsesu z anhliiskoi movy dlia profesiinykh tsilei u nemovnomu VNZ. Universtet imeni Alfreda Nobelia, Dnipro. Inzhenerni ta osviti tekhnologii*, №3 (19), 149-155.
- Khalpern, D. (2000). *Psykhologhiya krytycheskoho myshlenya*. SPb.: Pyter.
- Shchukyn, A. N. (2000). *Lynhvodydaktycheskyi entsyklopedycheskyi slovar*. Moskva: Astrel.
- Shchukyn, A. N. (2011). *Metodyka obuchenya rechevomu obshcheniyu na ynostrannom yazyke. Uchebnoe posobie dlia prepodavatelei y studentov yazykovykh vuzov*. Moskva: Yzdatelstvo Ykar.
- Yakhniuk, T. O. (2002). *Vykorystannia frahmentiv khudozhnykh videofilmiv dlia navchannia studentiv movnykh spetsialnostei sotsiokulturnoi anhliiskoi leksyky. (Avtoref. dys. kand. ped. nauk): Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychniy universytet, Kyiv*.

REFERENCES

- Bahatska, O.V., Kozlova, V.V., Podosynnikova, H.I., Shkoliarenko, V.V. (2022). *OSVITNO-PROFESIINA PROHRAMA Serednia osvita (Anhliiska mova i literatura), druhoho rinvnia vyshchoi osvity, Spetsialnist: 014 Serednia osvita (Mova i literatura (anhliiska)), Spetsializatsiia: 014.021 Serednia osvita (Anhliiska mova i literatura), haluz znan 01 Osvita/Pedahohika*. Sumy: SumDPU imeni A.S. Makarenka.
- Bezvin, Yu. H. (2019). *Formuvannia u maibutnykh vykladachiv anhliiskoi movy lnhvosotsiokulturnoi kompetentnosti zasobamy informatsiinosodolnidnytskoho proektu / Yu. H. Bezvin, H. I. Podosynnikova // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho lnhvistychnoho universytetu. Seriia: Pedahohika ta psykhologhiia*, 30, 110-119.

Отримано 22.05.2022